

# Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé

Částka 23.

Vydána dne 15. dubna 1948.

Cena Kčs 2.60.

## OBSAH:

(51.—58.) **51.** Zákon o úpravě některých finančních poměrů národních podniků průmyslových a potravinářských. — **52.** Zákon o mimořádných opatřeních v oboru ochrany vynálezů. — **53.** Zákon, kterým se vyvlastňují nemovitosti zapsané ve vložce č. 2423 pozemkové knihy pro katastrální území Královské Vinohrady. — **54.** Zákon, kterým se mění a doplňují předpisy o národní mobilisaci pracovních sil. — **55.** Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon ze dne 21. října 1936, č. 268 Sb., o rádech a titulech. — **56.** Zákon o státní podpoře novomanželům. — **57.** Zákon o zálohování výživného dětem. — **58.** Nařízení, kterým se mění předpisy o úředním cejchování plynometrů.

**51.****Zákon****ze dne 11. března 1948**

**o úpravě některých finančních poměrů národních podniků průmyslových a potravinářských.**

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

**Oddíl I.****Všeobecná ustanovení.****§ 1.**

(1) Národními podniky podle tohoto zákona se rozumějí národní podniky, zřízené podle dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, a podle dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 101 Sb., o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského.

(2) Věcně příslušným ministrem podle tohoto zákona je ministr průmyslu, pokud jde o národní podniky, zřízené podle dekretu č. 100/1945 Sb., a ministr výživy, pokud jde o národní podniky, zřízené podle dekretu č. 101/1945 Sb.

(3) Ve věcech národních podniků, které mají sídlo na Slovensku, rozhodují ministr financí, jakož i věcně příslušní ministři, po vyjádření příslušného pověřence.

(4) Pokud se v dalších ustanoveních mluví o ústředním orgánu, vyslechne tento orgán, jde-li o národní podniky, které mají sídlo na Slovensku, před svým rozhodnutím nebo před podáním návrhu oblastní orgán.

**Oddíl II.****Kmenové jmění národních podniků.****§ 2.**

(1) Kmenové jmění národního podniku rovná se součtu bilančních hodnot jeho investic a trvale nutných zásob. Výjimky z této zásady povoluje a přiměřenost rozsahu trvale nutných zásob určuje pro jednotlivé průmyslové obory, po případě pro národní podniky, věcně příslušný ministr v dohodě s ministrem financí, přihlížeje při tom k hospodářské odůvodněnosti.

(2) Věcně příslušný ministr v dohodě s ministrem financí schvaluje na návrh ústředního orgánu znárodněného průmyslu (§ 19 dekretu č. 100/1945 Sb. a § 16 dekretu č. 101/1945 Sb.) výši kmenového jmění jednotlivých národních podniků se zřetelem na ustanovení odstavce 1 a podle rozpočtu národního podniku, přihlížeje při tom k jeho účetní závěrce za právě uplynulý účetní rok. Směrnice pro vypracování návrhů na stanovení výše kmenového jmění vydá věcně příslušný ministr.

(3) Úprava kmenového jmění podle odstavců 1 a 2 se provede podle ustanovení §§ 3 a 4.

**§ 3.**

(1) Nařídí-li to věcně příslušný ministr v dohodě s ministrem financí po slyšení ústředních orgánů, převedou národní podniky dále uvedené části majetkových podstat v jejich bilančních hodnotách na Fond znárodněného hospodářství, zřízený podle § 9 dekretu č. 100/1945 Sb. (dále jen Fond), a Fond převezme od národních podniků v bilančních hodnotách dále uvedené závazky, a to:

- a) pohledávky, které se staly v důsledku válečných událostí nebo uspořádání státoprávních poměrů pochybnými nebo nedobytnými;
- b) cenné papíry, jejichž hodnota se stala v důsledku válečných událostí nebo uspořádání státoprávních poměrů pochybnou;
- c) kapitálové účasti na podnicích, jež byly znárodněny;
- d) vzájemné finanční pohledávky a finanční závazky národních podniků;
- e) závazky, které se staly neúnosnými znehodnocením pohledávek a cenných papírů [písmena a) a b)] nebo převodem hodnot uvedených pod písmeny a) až d) nebo pro mimořádné poměry válečné;
- f) závazky, které se staly neúnosnými pro mimořádné poměry poválečné, pokud s tím vláda vysloví souhlas.

(2) Části majetkových podstat a závazky, uvedené v odstavci 1, budou převedeny na Fond, po případě jím převzaty, s účinností ke dni, který určí věcně příslušný ministr v dohodě s ministrem financí.

(3) Ministr financí může v dohodě s věcně příslušným ministrem změnit podmínky splácení a úrokování závazků převedených na Fond [odstavec 1, písm. e) a f)]. K převodu závazků na Fond [odstavec 1, písm. e) a f)] nevyžaduje se přivolení věřitelova, jehož by bylo jinak podle příslušných předpisů zapotřebí.

(4) Věcně příslušný ministr může v dohodě s ministrem financí po slyšení ústředních orgánů na místo převodu podle odstavce 1 povolit, aby jednotlivé národní podniky zúčtovaly pohledávky a cenné papíry uvedené v odstavci 1, písm. a) a b) na závazky, uvedené v odstavci 1, písm. e) a f), po případě stanoviti podmínky pro takové započtení.

(5) Převody, právní jednání a listiny o nich podle odstavce 1, jakož i zúčtování podle odstavce 4, nepodléhají daním ani poplatkům. Knihovní podání a úřední úkony nutné k provedení těchto převodů jsou osvobozeny od poplatků a dávek za úřední úkony ve věcech správních.

#### § 4.

(1) Částku, o kterou bude podle § 2, odst. 2 kmenové jmění sníženo, odvede národní podnik Fondu.

(2) Částka, o kterou bude podle § 2, odst. 2 kmenové jmění zvýšeno, bude převedena na národní podnik z prostředků Fondu.

(3) Doplnění kmenového jmění k úhradě bilančních ztrát podléhá schválení vlády.

#### § 5.

(1) Finanční služba, kterou Fond vykonává podle tohoto zákona, se vede odděleně od náhradové služby Fondu (§ 9, odst. 2 dekretu č. 100/1945 Sb. a § 7 dekretu č. 101/1945 Sb.).

(2) Příjmy finanční služby Fondu tvoří zejména:

1. odvody čistého zisku národních podniků,
2. náhrada za znárodněný majetek osobám, kterým se podle § 7 dekretu č. 100/1945 Sb. a podle § 7 dekretu č. 101/1945 Sb. náhrada neposkytuje; tuto náhradu převede náhradová služba Fondu na jeho finanční službu,
3. částky odváděné Fondu při snížení kmenového jmění (§ 4, odst. 1),
4. likvidační přebytky zrušených národních podniků,
5. příděly ze státního rozpočtu.

(3) Prostředků finanční služby Fondu bude použito:

1. k splácení a k úrokování závazků, převedených na Fond podle § 3, odst. 1, písm. e) a f),
2. na umořování a úrokování zápůjček sjednaných Fondem podle odstavce 4,
3. na zvyšování kmenového jmění (§ 4, odst. 2).

(4) Nestačí-li vlastní příjmy finanční služby Fondu k plnění úkolů uvedených v odstavci 3, opatří si Fond potřebné prostředky způsobem a za podmínek, které stanoví ministr financí v dohodě s věcně příslušným ministrem.

(5) Ustanovení dekretů č. 100/1945 Sb. a č. 101/1945 Sb., dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 102 Sb., o znárodnění akciových bank, a dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 103 Sb., o znárodnění soukromých pojišťoven, o náhradové službě Fondu zůstávají nedotčena.

(6) Přebytky Fondu plynou do státní pokladny.

#### Oddíl III.

#### Financování národních podniků.

#### § 6.

(1) Národní podniky jsou povinny používat pro financování investic výlučně služeb místa určeného pro poskytování investičního úvěru.

(2) Národní podnik nesmí použít prostředků určených k účelům investičním ani přechodně k účelům jiným.

(3) Ministr financí vydá v dohodě s věcně příslušnými ministry směrnice pro postup při financování investic.

## § 7.

(1) Národní podnik si opatřuje finanční prostředky pro provozní účely, pokud jich sám nemá, provozním úvěrem.

(2) Národní podnik smí být v obchodním spojení pouze s jednou bankou pro provozní úvěr, specialisovanou pro příslušný průmyslový obor, pokud ministr financí nepřipustí výjimku.

(3) Národní podnik smí čerpat provozní úvěr jen do výše stanovené jeho schváleným rozpočtem. Ministr financí vydá v dohodě s věcně příslušným ministrem směrnice o rozsahu případných odchylek. Úvěry na splnění úkolů celostátním plánem stanovených mají za jinak stejných podmínek být povolovány přednostně.

(4) Ministr financí vydá v dohodě s věcně příslušnými ministry směrnice pro povolování provozních úvěrů a jejich zajištění.

(5) Národní podnik nesmí použití prostředků určených k provozu k financování investic. Kreditního zůstatku na účtě u banky pro provozní úvěr (odstavec 2) lze použít na opatření investic jen podle směrnic vydaných místem určeným pro poskytování investičního úvěru.

## § 8.

(1) Národní podniky si nesmějí navzájem poskytovat finanční úvěry ani vyrovnávat své závazky-kompensací. Poskytování úvěrů při dodávkách a výkonech je mezi národními podniky, jakož i ve styku s ostatními tuzemskými odběrateli přípustné, avšak jen v rámci obchodních zvyklostí jednotlivých hospodářských odvětví.

(2) Ve sporných případech rozhoduje příslušný ústřední orgán v dohodě s Ústřední (Oblastní) správou bank, odpovídají-li smluvní platební lhůty obchodním zvyklostem, a povoluje výjimky z ustanovení odstavce 1. Nedojde-li k dohodě mezi tímto orgánem a Ústřední (Oblastní) správou bank nebo jde-li o platební lhůty při dodávkách státu, státním podnikům a ústavům, rozhodne ministr financí v dohodě s věcně příslušným ministrem.

## Oddíl IV.

## Platební styk národních podniků.

## § 9.

Národní podnik jest povinen konati své platy převodem v účtě u banky (§ 7, odst. 2), pokud ministr financí nestanoví jinak. Placení hotovými je přípustné jen podle směrnic, které vydá ministr financí v dohodě s věcně příslušnými ministry. Hotovosti přesahující výši přípustnou podle těchto směrnic je národní podnik povinen odvádět na účet u banky (§ 7, odst. 2). Národní podnik může používat služeb poštovních spořitelů pro styk s bankou (§ 7, odst. 2).

## Oddíl V.

## Peněžní kontrola národních podniků.

## § 10.

(1) Banka (§ 7, odst. 2) jest povinna kontrolovati podnik po stránce peněžní podle směrnic, které vydá ministr financí v dohodě s věcně příslušným ministrem. Směrnice stanoví v souhlase s předpisy zákona ze dne 16. května 1946, č. 116 Sb., o jednotné organizaci podnikového účetnictví, také zásady pro sestavování finanční části rozpočtu a pro kontrolu použití peněžních prostředků určených na investice národních podniků, a určí podklady, které si banka od národních podniků může vyžadovati k provádění peněžní kontroly.

(2) Výsledky peněžní kontroly jest banka povinna oznámiti neprodleně Ústřední (Oblastní) správě bank a ústřednímu (oblastnímu) orgánu, který je nadřízen národnímu podniku; ústřední (oblastní) orgán jest povinen oznámiti bance, jaká opatření učinil z podnětu její kontrolní zprávy.

## § 11.

Zjistí-li banka, že je podstatná neshoda mezi finanční částí rozpočtu národního podniku a vývojem jeho účtu u ní nebo že by čerpání povoleného úvěru nebo poskytnutí nového úvěru bylo spojeno s nebezpečím ztráty, je povinna podati o tom neprodleně zprávu ministru financí, věcně příslušnému ministru a příslušnému ústřednímu (oblastnímu) orgánu. Věcně příslušný ministr provede v dohodě s ministrem financí potřebné opatření.

## Oddíl VI.

## Ustanovení trestní.

## § 12.

Jednání a hrubé opominutí přičinící se ustanovením tohoto zákona nebo předpisů vydaných podle něho trestá, nejde-li o čin soudně trestný, okresní národní výbor pro správní přestupek pokutou do 5,000.000 Kčs nebo trestem na svobodě (vězením, uzamčením) do šesti měsíců nebo oběma těmito tresty; pro případ nedobytnosti trestu na penězích uloží se náhradní trest na svobodě podle míry zavinění do šesti měsíců. Uloží-li se oba tresty zároveň, nesmí trest na svobodě spolu s náhradním trestem za nedobytný trest na penězích činiti více než šest měsíců. Tresty na penězích připadají státu.

## Oddíl VII.

## Ustanovení závěrečná.

## § 13.

Fond sdělí každoročně jednotlivým národním podnikům, jaké částky z odvedeného zisku použil na úhradu dluhové služby podle tohoto zákona; tyto částky, rozvržené v poměru odvedených zisků, jsou u jednotlivých národních podniků odpočitatelnou položkou od základu zvláštní daně výdělkové.

## § 14.

(1) Vláda vydá nařízení, kterým budou uvedeny statuty národních podniků (vládní nařízení ze dne 15. ledna 1946, č. 6 Sb., kterým se vydává statut národních podniků průmyslových, a vládní nařízení ze dne 9. dubna 1946, č. 77 Sb., kterým se vydává Statut národních podniků potravinářských) v soulad s tímto zákonem.

(2) Vláda upraví podrobnosti tohoto zákona nařízením, v němž podle povahy věci přihlédne také k ustanovením § 9, odst. 5 dekrety č. 100/1945 Sb.

(3) Ustanovení zákona ze dne 13. května 1936, č. 131 Sb., o obraně státu, a předpisů podle něho vydaných nejsou tímto zákonem dotčena.

## § 15.

Tento zákon nabývá účinnosti patnáctého dne po vyhlášení; provedou jej ministři průmyslu, výživy a financí.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Fierlinger v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

## 52.

## Zákon

ze dne 11. března 1948

o mimořádných opatřeních v oboru ochrany vynálezů.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

## § 1.

Uplatňování priority.

(1) Prioritní lhůty, které jsou v oboru ochrany vynálezů stanoveny v čl. 4 Pařížské

unijní úmluvy na ochranu živnostenského vlastnictví a neuplynuly do 29. září 1938 nebo počaly běžeti po tomto dni, se prodlužují do uplynutí jednoho roku ode dne počátku účinnosti tohoto zákona.

(2) Československý státní příslušník může uplatnit v tuzemsku do uplynutí jednoho roku ode dne počátku účinnosti tohoto zákona nárok na přiznání prioritního práva podle § 54 a) patentního zákona ve znění zákona ze dne 20. prosince 1932, č. 26 Sb. z roku 1933, kterým se mění a doplňují předpisy o ochraně vynálezů, na podkladě své přihlášky podané v cizině.

(3) U patentových přihlášek, podaných v době od 5. května 1945 do jednoho roku ode dne počátku účinnosti tohoto zákona, lze před uplynutím této lhůty uplatnit nárok na přiznání prioritního práva, založeného na přihlášce vzorku u některé obchodní a živnostenské komory podle zákona ze dne 7. prosince 1858, č. 237 ř. z., o ochranných vzorcích, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, byl-li vzorek přihlášen v době ode dne 1. srpna 1940 do dne 4. května 1945 včetně. V žádosti o přiznání priority musí být uvedeno datum a místo přihlášení vzorku a zároveň s ní jest předložiti příslušný prioritní doklad, vydaný místem přihlášení.

(4) U patentových přihlášek, které byly podány v době ode dne 5. května 1945 do dne počátku účinnosti tohoto zákona a nebyly ještě oznámeny a vyloženy, lze uplatnit nárok na přiznání prioritního práva dodatečně, nejpozději však do jednoho roku ode dne počátku účinnosti tohoto zákona.

(5) Nemůže-li si strana opatřiti prioritní doklad, protože úřad, u něhož byla podána původní přihláška, jej nemůže v důsledku mimořádných poměrů způsobených válkou vystaviti nebo jej odepře vydati, může být prioritní právo prokázáno i jiným věrohodným způsobem.

## § 2.

Prodloužení lhůt.

Lhůty zákonné nebo úředně stanovené k provedení předepsaných úkonů, ke splnění příslušných formalit, k zaplacení poplatků nebo ke splnění jiných povinností

a) pro zachování práv z patentových přihlášek a z patentů, nabytých ke dni 30. září 1938 nebo po tomto dni, anebo

b) pro získání práv, kterých, kdyby nebylo války, mohlo být nabyto po dni 29. září 1938 na žádost, podanou přede dnem 30. června 1947,

se prodlužují do uplynutí jednoho roku ode dne počátku účinnosti tohoto zákona.

### § 3.

Odklad povinnosti k provádění vynálezu.

(1) Období mezi dnem 29. září 1938 a dnem 30. června 1947 se nezapočítává do tříleté lhůty, stanovené v §§ 21 a 27 patentního zákona.

(2) Ustanovení § 21, odst. 4 a § 27 patentního zákona neplatí do 30. června 1949 na patenty, jež byly v platnosti dne 30. září 1938.

### § 4.

Vliv ustanovení §§ 1 a 2 na práva třetích osob.

(1) Osoby, které počaly bezelstně užívatí předmětu patentu, jenž nabyl opět platnosti podle ustanovení § 2, na území Československé republiky v době od zániku patentu do 31. prosince 1946, nebo které v této době učinily opatření, jichž je k takovému užívání třeba, jsou oprávněny využívatí nadále předmětu patentu k potřebám svého vlastního závodu ve vlastních nebo cizích dílnách. Ustanovení § 9, odst. 3 a 4 patentního zákona platí obdobně.

(2) Vynálezce, který prokáže, že je původcem, a který přihlásil svůj vynález k patentování pro území Československé republiky mezi dnem 29. září 1938 a dnem 1. ledna 1946, nebo jeho právní nástupce jest vzhledem k patentové přihlášce, jejímž předmětem je týž vynález a která byla podána s použitím výhody podle § 1, odst. 1, postaven na roven bezelstnému uživateli podle odstavce 1, a to i když svého vynálezu skutečně neužíval, prokáže-li, že započetí užívání bylo zabráněno válkou.

### § 5.

Cizinci.

(1) Pro cizince v cizině platí ustanovení § 1, odst. 1, 4 a 5 a §§ 2 a 3 jen potud, pokud země, jejímž jsou příslušníky anebo v níž mají své bydliště nebo skutečné a opravdové závody živnostenské nebo obchodní, poskytuje příslušníkům československým v podstatě stejné úlevy.

(2) Zda a v jakém rozsahu je splněna podmínka uvedená v odstavci 1, vyhlásí ministr průmyslu v Úředním listě, na Slovensku též v Úradnom vestníku.

### § 6.

Roční poplatky zaplacené na účet československého státu v zahraničí.

(1) Roční poplatky za patenty, které se staly splatnými po dni 29. září 1938 a byly zaplacené v zahraničí do dne 31. prosince 1945 na účet československého státu, se pokládají za řádně zaplacené podle příslušných předpisů, a to i když předepsané lhůty nebyly zachovány.

(2) Platby podle odstavce 1, které se staly v cizí měně, se pokládají za odpovídající příslušným předpisům, jestliže byly provedeny podle úředního kursu posledně známého v době placení.

### § 7.

Vliv ustanovení § 6 na práva třetích osob.

(1) Osobám, jež počaly v době ode dne, kterým patent, na nějž se vztahuje ustanovení § 6, odst. 1, byl pro nezaplacení příslušného ročního poplatku pokládán Patentním úřadem v Praze za zaniklý, do dne 31. prosince 1946 předmětu patentu v Československé republice bezelstně užívatí, nebo které učinily v této době opatření, jichž je k takovému užívání třeba, nepřísluší právo k dalšímu užívání předmětu patentu, mohou však do jednoho roku ode dne počátku účinnosti tohoto zákona uplatnit vůči majiteli patentu nárok na to, aby jim propůjčil licenci.

(2) Nedohodnou-li se strany o propůjčení licence podle odstavce 1, stanoví její podmínky na návrh některé ze stran Patentní úřad v Praze v řízení, o němž platí obdobně předpisy o řízení zrušovacím.

(3) Zároveň s podáním návrhu jest zaplatiti poplatek 500 Kčs, s podáním odvolání k Patentnímu soudu 700 Kčs, jinak se pokládá návrh nebo odvolání za nepodané. Ustanovení § 116, odst. 3, věty druhé patentního zákona platí obdobně.

### § 8.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 28. února 1948; provede jej ministr průmyslu v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Fierlinger v. r.

**53.****Zákon****ze dne 17. března 1948,****kterým se vyvlastňují nemovitosti zapsané ve vložce č. 2423 pozemkové knihy pro katastrální území Královské Vinohrady.**

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

**§ 1.**

Vlastnické právo k nemovitostem, zapsaným ve vložce č. 2423 pozemkové knihy pro katastrální území Královské Vinohrady, přechází na československý stát.

**§ 2.**

(1) Pokud není v odstavci 2 ustanoveno jinak, nabývá československý stát vlastnictví k nemovitostem uvedeným v § 1 bez náhrady.

(2) Bylo-li by přechodem vlastnického práva k nemovitostem uvedeným v § 1 ohroženo splnění závazků dosavadního vlastníka těchto nemovitostí, poskytne mu československý stát příspěvek potřebný pro splnění těchto závazků.

(3) Služebnosti zapsané ve vložce č. 2423 pozemkové knihy pro katastrální území Královské Vinohrady pod pol. C 1 zůstávají přechodem vlastnického práva nedotčeny.

**§ 3.**

Knihovní soud provede vklad vlastnického práva k nemovitostem uvedeným v § 1 pro československý stát z úřední povinnosti s odvoláním na tento zákon.

**§ 4.**

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou jej ministři techniky, financí a spravedlnosti.

Dr. Beneš v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Dr. Čepička v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

**54.****Zákon****ze dne 20. března 1948,****kterým se mění a doplňují předpisy o národní mobilisaci pracovních sil.**

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

**Článek I.**

V § 49 zákona ze dne 9. května 1947, č. 87 Sb., o některých opatřeních k provedení národní mobilisace pracovních sil, se škrtná nadpis „Osvobození od poplatků a dávek“, jeho dosavadní znění se označuje jako odstavec 1 a za tento odstavec 1 se připojují dva nové odstavce tohoto znění:

„(2) Podpory, které poskytují okresní úřady ochrany práce zaměstnancům podle ustanovení tohoto zákona, jsou osvobozeny od daní, poplatků a jiných veřejných dávek.

(3) Podpory, uvedené v předchozím odstavci, se nepovažují za pracovní výdělek (plat) rozhodný pro výpočet pojistného veřejnoprávního sociálního pojištění, jsou příjmem vyňatým z exekuce (§§ 4 a 12 zákona ze dne 5. března 1947, č. 47 Sb., o exekuci na platy) a jejich udělení nemá žádných jiných právních následků.“

**Článek II.**

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 10. června 1947; provedou jej všichni členové vlády.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Široký v. r.

Laušman v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Clementis v. r.

arm. gen. Svoboda v. r.

Dr. Ševčík v. r.

Dr. Gregor v. r.

Nosek v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Čepička v. r.

Kopecký v. r.

Fierlinger v. r.

Duriš v. r.

Krajčír v. r.

Petr v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Dr. Neuman v. r.

Erban v. r.

Plojhar v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Dr. Šrobár v. r.

## 55.

## Zákon

ze dne 25. března 1948,

kterým se mění a doplňuje zákon ze dne 21. října 1936, č. 268 Sb., o řádech a titulech.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

## Čl. I.

Zákon č. 268/1936 Sb. se mění a doplňuje takto:

1. § 1, odst. 1 zní:

„(1) Vyznamenání ve způsobu řádů a čestných odznaků za zásluhy o československý stát může zakládati se souhlasem presidenta republiky vláda nařízením jak pro československé státní občany a cizince, tak i pro vojenské a podobné útvary, pro skupiny osob a symboly znázorňující skupiny osob, které se zasloužily.“

2. § 2 zní:

## „§ 2.

Cizozemské řády, čestné odznaky a tituly mohou českoslovenští státní občané (československé útvary a skupiny osob) přijmouti jen, svolí-li k tomu prezident republiky na návrh vlády.“

3. § 3 zní:

## „§ 3.

Vláda může usnesením zakládati pamětní odznaky a určití podrobnosti o jejich udělování. Pamětní odznaky se nenosí na stužce; to neplatí pro pamětní odznaky dosud založené, pokud předpisy o jejich založení stanoví, že se pamětní odznak nosí na stužce.“

4. Za § 3 se vkládá jako § 3a ustanovení tohoto znění:

## „§ 3a.

(1) Zakládati a propůjčovati vyznamenání ve způsobu řádů a čestných odznaků jiným způsobem než podle tohoto zákona je nepřipustné. Rovněž je nepřipustné zakládati a udělovati pamětní nebo jiné odznaky, které by mohly vésti k záměně s řády nebo s čestnými, pamětními nebo jinými odznaky podle tohoto zákona nebo podle zákona ze dne 10. dubna 1920, č. 243 Sb., kterým se mění zákon o zrušení šlechtictví, řádův a titulů.

(2) Vyznamenání ve způsobu řádů a čestných odznaků a pamětní a jiné odznaky, jejichž

zakládání a propůjčování (udělování) je podle odstavce 1 nepřipustné, je zakázáno veřejně nositi.“

5. Za § 7, odst. 1, č. 3, na jehož konci se tečka nahrazuje středníkem, se vkládá jako další bod ustanovení tohoto znění:

„4. kdo proti ustanovením tohoto zákona založí nebo propůjčí vyznamenání ve způsobu řádů nebo čestných odznaků, anebo založí nebo udělí pamětní či jiný odznak, který by mohl vésti k záměně s řády, čestnými, pamětními nebo jinými odznaky podle tohoto zákona nebo podle zákona č. 243/1920 Sb., jakož i kdo veřejně nosí takové vyznamenání, pamětní nebo jiný odznak“.

## Čl. II.

Na vyznamenání, propůjčená před účinností tohoto zákona vojenským nebo podobným útvarem, skupinám osob nebo symbolům znázorňujícím skupiny osob, které se zasloužily, se hledí, jako by byla propůjčena za účinnosti tohoto zákona.

## Čl. III.

(1) Pro další propůjčení Řádu slovenského národního povstání a Řádu za hrdinství v práci a pro změnu nebo zrušení předpisů o těchto řádech platí ustanovení § 1, odst. 1 a 2 zák. č. 268/1936 Sb. ve znění tohoto zákona.

(2) Dekret presidenta republiky ze dne 12. října 1945, č. 89 Sb., o vyznamenáních za zásluhy o výstavbu státu a za vynikající pracovní výkony, pozbude platnosti dnem, kterého nabudou účinnosti předpisy, vydané podle zákona č. 268/1936 Sb. ve znění tohoto zákona o vyznamenáních za zásluhy o výstavbu státu a za vynikající pracovní výkony.

## Čl. IV.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou jej všichni členové vlády.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Široký v. r.

Laušman v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Clementis v. r.

arm. gen. Svoboda v. r.

Dr. Ševčík v. r.

Dr. Gregor v. r.

Nosek v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Čepička v. r.

Kopecký v. r.

Fierlinger v. r.

Đuriš v. r.

Krajčír v. r.

Petr v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Dr. Neuman v. r.

Erban v. r.

Plojhar v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Dr. Šrobár v. r.

## 56.

## Zákon

ze dne 25. března 1948

o státní podpoře novomanželům.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

## Účel podpory.

## § 1.

Účelem státní podpory podle tohoto zákona (dále jen „podpora“) jest umožniti novomanželům založení rodiny.

## Podmínky poskytnutí podpory.

## § 2.

(1) Podpora může býti poskytnuta československým státním občanům, kteří za účinnosti tohoto zákona uzavřou sňatek, jsou-li v den podání žádosti o podporu (§ 10) splněny tyto podmínky:

- žádný z žadatelů nedosáhl třicátého pátého roku věku,
- žádný z žadatelů nemá předměty uvedené v § 12 ani prostředky, za něž by je mohl opatřiti, a osoby povinné zříditi podle ustanovení občanského práva nevěstě věno nebo ženichovi výbavu nemohou jim potřebné prostředky poskytnouti,
- ode dne uzavření sňatku neuplynuly ještě 2 roky.

(2) Osobám, které hodlají uzavřít sňatek (dále jen „snoubenci“), může býti podpora poskytnuta, vyhovují-li podmínkám uvedeným v odstavci 1, písm. a) a b), pouze pod podmínkou, že sňatek uzavřou do 6 měsíců ode dne podání žádosti.

(3) Podporu nelze poskytnouti osobám, u nichž vzhledem k jejich dosavadnímu způsobu života nebo zdravotnímu stavu by poskytnutí podpory nebylo účelné; jsou to zejména osoby marnotratné, osoby vyhýbající se práci, notoričtí alkoholici a osoby trpící chorobou nebo vadou, která ohrožuje zdraví potomstva.

(4) Na poskytnutí podpory není právního nároku.

## Způsob podpory.

## § 3.

Podpora záleží

- ve státní záruce za zápůjčku,
- ve státním příspěvku.

## Státní záruka.

## § 4.

(1) Státní záruka záleží v tom, že se stát, zastoupený ministerstvem sociální péče, zaručí věřiteli za zápůjčku, a to za zúčtování, úmor a vedlejší platy a za zaplacení zápůjčky s příslušenstvím tak, jak jest stanoveno v dlužním úpisu. Stát bere na sebe závazek, že zaplatí nedostávající se částku i s úroky z prodlení až do skutečného zaplacení a náklady spojené s vymáháním, nesplní-li dlužník, ač byl doporučeným dopisem upomenut, povinnosti uložené mu dlužním úpisem. Státní záruku přejímá ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvem financí.

(2) Závazek podle odstavce 1, druhé věty, vznikne uplynutím třicátého dne počítaje ode dne, kdy věřitel oznámil okresnímu národnímu výboru (§ 10) dlužníkovu prodlení.

## § 5.

Státní záruku lze převzít jen tenkrát,

- je-li zápůjčka uzavřena oběma manžely nebo snoubenci u peněžního ústavu určeného na podkladě ustanovení § 21,
- je-li zápůjčka umořitelná pravidelnými čtvrtletními splátkami upravenými tak, že se splácením se počne v měsíci lednu roku následujícího po roku, v němž byla zápůjčka vyplacena, a že splátky budou stanoveny tak, aby celá zápůjčka byla splacena nejpozději do 10 let,
- poskytuje-li se zápůjčka v takové výši, že rozsah závazků ze zápůjčky plynoucích nepřesahuje finanční možnosti žadatelů, posuzované podle jejich majetkových a výdělkových poměrů v době podání žádosti, avšak v žádném případě, že výše zápůjčky nepřesahuje 36.000 Kčs,
- nepřesahuje-li úroková míra sazby stanovené pro jiné druhy zápůjček zaručených státem, a
- zaváže-li se věřitel, že
  - nevyplatí žadatelům zápůjčku dříve, než uzavřou spolu sňatek,
  - uvědomí okresní národní výbor o tom, že
    - dlužníci nedostali povinností uloženým jim dlužním úpisem, ač byli upomenuti,
    - zamýšlí postoupiti zaručenou zápůjčku nebo její část,
    - dlužníci vypověděli nebo splatili zaručenou zápůjčku nebo její část,

- c) nevypoví zápůjčku bez svolení ministerstva sociální péče, nebo že ji na jeho výzvu vypoví, nebo bude podle dlužního úpisu žádati za její splacení bez výpovědi a bude ji soudně vymáhati,
- d) povolí na požádání dlužníkům po narození dítěte odklad splacení zápůjčky na dobu nejdéle 1 roku.

## § 6.

Zaplatí-li stát z důvodu záruky zaručenou zápůjčku, jest uspokojený věřitel povinen vydati ministerstvu sociální péče všechny právní pomůcky a zajišťovací prostředky, které o zápujce má.

## Státní příspěvek.

## § 7.

Státní příspěvek záleží v tom, že stát přispívá za podmínek uvedených v §§ 8 a 9 na úrokování a úmor zaručené zápůjčky.

## § 8.

(1) Stát převezme úrokování zaručené zápůjčky až do jejího úplného zaplacení od prvního dne kalendářního čtvrtletí následujícího po narození dítěte manželům, jimž byla zaručená zápůjčka vyplacena (dále jen „manželé“).

(2) Zemře-li dítě, na něž byl poskytnut státní příspěvek, před úplným zaplacením zaručené zápůjčky, zanikne závazek státu podle odstavce 1 posledním dnem kalendářního čtvrtletí, v němž dítě zemřelo, pokud manželé nemají jiné dítě, na něž byl státní příspěvek poskytnut.

## § 9.

(1) Za každé dítě manželům narozené převezme stát od prvního dne kalendářního čtvrtletí následujícího po dni, v němž se dítě dožije jednoho roku věku, splacení jedné šestiny původní výše zaručené zápůjčky.

(2) Za každé dítě narozené manželům před vyplacením zaručené zápůjčky, jakož i za každé dítě narozené jim nejpozději jeden rok před uzavřením sňatku, převezme stát od prvního dne kalendářního čtvrtletí, následujícího po narození dítěte uvedeného v odstavci 1, splacení jedné šestiny původní výše zaručené zápůjčky.

(3) Nedosahuje-li v době splatnosti státního příspěvku podle odstavců 1 a 2 nesplacený zbytek zaručené zápůjčky jedné šestiny její původní výše, převezme stát splacení pouze tohoto zbytku.

## Ř í z e n í.

## § 10.

(1) Společnou žádost o poskytnutí podpory podají na úředním tiskopise oba manželé (snoubenci) okresnímu národnímu výboru příslušnému podle bydliště jednoho z nich. Vzor úředního tiskopisu stanoví ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvy financí a zdravotnictví vyhláškou v Úředním listě.

(2) Okresní národní výbor přezkoumá, zda jsou splněny podmínky pro poskytnutí podpory (§ 2). Zjistí-li se, že podmínky nejsou splněny, žádost zamítne, jinak předloží věc se svým návrhem ministerstvu sociální péče k rozhodnutí (§ 4).

## Povinnosti manželů.

## § 11.

Z poskytnuté zaručené zápůjčky jsou zavázáni oba manželé rukou společnou a nerozdílnou a to i když manželství skončilo.

## § 12.

(1) Manželé smejí použití zaručené zápůjčky jediné k opatření předmětů potřebných k založení jejich domácnosti a potřeb pro děti.

(2) Za předměty podle odstavce 1 nelze považovati šatstvo a osobní prádlo manželů a zbytné předměty.

## § 13.

(1) Manželé jsou povinni prokázati okresnímu národnímu výboru do 1 roku ode dne vyplacení zaručené zápůjčky, že jí použili podle ustanovení § 12.

(2) Okresní národní výbor může na odůvodněnou žádost prodloužit lhůtu uvedenou v odstavci 1 nejvýše o 6 měsíců.

(3) Nesplní-li manželé povinnost uloženou jim v odstavci 1, oznámí to okresní národní výbor ministerstvu sociální péče. Ministerstvo sociální péče neposkytne jim státní příspěvek (§ 7), po případě omezí jej na tu část zaručené zápůjčky, jejíž řádné použití bylo prokázáno; poskytnutí státního příspěvku (jeho části) odvolá a manželé budou povinni nahraditi státu částku z tohoto důvodu věřiteli vyplacenou. Mimo to budou manželé povinni zaručenou zápůjčku ihned splatiti.

## § 14.

Manželé jsou povinni plniti včas všechny povinnosti ze zaručené zápůjčky a prokázati kdykoliv na výzvu okresnímu národnímu výboru, že tyto povinnosti včas a řádně splnili.

## § 15.

Manželé jsou povinni až do úplného zaplacení zaručené zápůjčky i s příslušenstvím hlásiti okresnímu národnímu výboru všechny skutečnosti rozhodné pro poskytnutí a trvání podpory a pro splácení a vymáhání zápůjčky nejpozději do 30 dnů od jejich vzniku.

## § 16.

Manželé jsou povinni nahraditi státu všechny platy, které stát za ně učinil z důvodů státní záruky (§ 4).

## Trestní ustanovení.

## § 17.

Kdo v žádosti nebo v řízení o poskytnutí podpory uvede nebo potvrdí nesprávné skutečnosti, které mohou mít vliv na rozhodnutí o poskytnutí podpory,

kdo použije zaručené zápůjčky jinak, než je uvedeno v § 12,

kdo předměty opatřené ze zaručené zápůjčky před jejím úplným zaplacením zcizí nebo dá do zástavy, nebo

kdo ve lhůtě stanovené v § 15 neohlásí změnu svého bydliště nebo úmrtí dítěte, na něž byl poskytnut státní příspěvek,

bude potrestán — nejde-li o čin přísněji trestný — okresním národním výborem pro přestupek pokutou do 10.000 Kčs nebo vězením (uzamčením) do 1 měsíce. Pro případ nedobytnosti pokuty se vyměří zároveň náhradní trest vězení (uzamčení) podle míry zavinění v mezích sazby trestu na svobodě.

Ustanovení všeobecná  
a závěrečná.

## § 18.

Nárok žadatelů na výplatu zaručené zápůjčky nelze postihnouti exekucí.

## § 19.

Právní poměry mezi státem a manžely, založené poskytnutím podpory, nejsou právními poměry soukromoprávními a nelze o nich rozhodovati pořadem práva.

## § 20.

(1) Písemnosti a úřední úkony, jichž je třeba k provádění tohoto zákona, pokud slouží výlučně tomuto účelu, jsou osvobozeny od poplatků a dávek za úřední úkony ve věcech správních.

(2) Poskytnutí státního příspěvku podle §§ 7 až 9 jest osvobozeno od daně darovací.

## § 21.

Peněžní ústavy povinné poskytovat zaručené zápůjčky určí ministerstvo financí vyhláškou v Úředním listě.

## § 22.

Působnost, příslušející podle tohoto zákona jednotlivým ministerstvům, vykonávají tato ministerstva na Slovensku zásadně prostřednictvím příslušných pověřenectev.

## § 23.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou jej ministři sociální péče, financí a zdravotnictví v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Erbán v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Plojhar v. r.

## 57.

## Zákon

ze dne 25. března 1948

o zálohování výživného dětem.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

## Oprávněné osoby.

## § 1.

(1) Ustanovení tohoto zákona se vztahují na děti mladší 18 let věku, které jsou československými státními občany, jejichž nárok na výživné vůči osobám povinným poskytovat jim výživu byl stanoven pravoplatným soudním rozhodnutím, soudním smírem nebo vykonatelným notářským (veřejnonotářským) spisem, je-li vymáhání nároku na výživné obtížné (dále jen „oprávněné osoby“).

(2) Vymáhání nároku na výživné jest obtížné, lze-li důvodně míti za to, že by exekuce v dohledné době nevedla k cíli, zejména nebylo-li možno exekucí, vedenou pro splatnou dávku výživného, dosíci uspokojení nároku v době 3 měsíců od povolení exekuce.

(3) Ministerstvo sociální péče může v dohodě s ministerstvem zahraničních věcí promítnouti podmínku československého státního občanství v jednotlivých případech hodných zvláštního zřetele.

## § 2.

Jsou-li jinak splněny podmínky uvedené v § 1, lze ustanovení tohoto zákona vztáhnouti i na děti starší 18 let věku, nikoliv však starší 24 let věku,

a) pokud se připravují vědecky nebo odborně pro své budoucí povolání (jako studující na řádném učilišti, učni, praktikanti a pod.), nebo

b) pokud jsou pro duševní nebo tělesnou vadu nezpůsobilé k výdělku, nepřevýšil-li v předchozím kalendářním čtvrtletí jejich vlastní příjem včetně výživného částku 1.800 Kčs.

## § 3.

### Zálohování dávek výživného.

(1) Stát poskytuje za předpokladů uvedených v §§ 1 a 2 prostřednictvím komisi „okresní péče o mládež“, zřízených podle § 1 zákona ze dne 19. března 1947, č. 48 Sb., o organizační péči o mládež (dále jen „komise“), oprávněným osobám na jejich žádost zálohy na výživné, a to ve výši nejbližší splatné měsíční dávky výživného (§ 6, odst. 4), vždy k pátému dni každého měsíce, po dobu, dokud trvají předpoklady podle §§ 1 nebo 2.

(2) Oprávněné osoby nesmějí si ponechat bez souhlasu komise nijaké plnění od dlužníka nebo poddlužníka, placené na úhradu dávek výživného splatných po dni, kdy byla poskytnuta první záloha. Ponechá-li komise toto plnění oprávněné osobě, zastavuje se výplata zálohy na výživné na dobu, které odpovídá výše plnění dávek dlužníkem nebo poddlužníkem.

## § 4.

### Právní následky poskytnutí zálohy.

(1) Poskytnutím zálohy podle § 3 přechází nárok oprávněné osoby na výživné na stát, a to do výše poskytnuté zálohy (§ 3, odst. 1, § 6, odst. 4).

(2) Pro vymáhání nároku uvedeného v odstavci 1 státem platí předpisy o vymáhání nároku na výživné oprávněnou osobou.

(3) Dlužník je povinen platiti komisi vedle dlužné dávky výživného zvláštní příspěvek ve výši 10% této dávky, který připadá státu.

## § 5.

### Vstup státu do zajišťovací exekuce.

Vede-li oprávněná osoba exekuci k zajištění nároku na výživné, vstupuje stát do tohoto řízení na místo vymáhajícího věřitele, jakmile komise oznámí exekučnímu soudu, že stát převzal placení záloh na výživné podle § 3 (§ 6, odst. 3). Vůči poddlužníku jest změna vymáhajícího věřitele účinná až ode dne, kdy byl soudem o tom zpraven.

## § 6.

### Řízení.

(1) Žádost o poskytnutí zálohy na výživné podá oprávněná osoba na úředním tiskopise, vydaném ministerstvem sociální péče, u komise, v jejímž obvodu má své bydliště.

(2) Výměr, jímž povolí poskytování záloh, doručí komise též dlužníkovi s výzvou, aby jí platil dávky výživného splatné od té doby, od kdy byla záloha povolena, jakož i zvláštní příspěvek podle § 4, odst. 3.

(3) Komise vyrozumí o poskytnutí zálohy poručenský (opatrovnický) soud a, je-li vedena proti dlužníkovi exekuce k zajištění nároku na výživné, též exekuční soud.

(4) Má-li komise za to, že některou z veřejných listin uvedených v § 1, odst. 1 bylo výživné určeno vyšší částkou, než která odpovídá majetkovým a výdělkovým poměrům povinné osoby, navrhne poručenskému (opatrovnickému) soudu, aby výši výživného z tohoto hlediska přezkoušel. Zjistí-li soud, že je výživné stanoveno příliš vysokou částkou, stanoví je pro obor tohoto zákona tak, aby bylo přiměřené; komise poskytne zálohu pouze ve výši takto stanovené. Nárok oprávněné osoby na rozdíl mezi poskytnutou zálohou a výživným, stanoveným veřejnou listinou uvedenou v § 1, odst. 1, vůči povinné osobě není tímto ustanovením dotčen.

## § 7.

### Povinnost hlášení.

Oprávněné osoby jsou povinny bez průtahu oznámiti komisi všechny okolnosti rozhodné pro další poskytování záloh a závažné pro vymáhání záloh na dlužníkovi.

## § 8.

## Trestní ustanovení.

Jednání a opominutí přičící se ustanovení § 3, odst. 2 nebo § 7, trestá, nejde-li o čin přísněji trestný, okresní národní výbor pokutou do 10.000 Kčs nebo vězením (uzamčením) do 1 měsíce. Pro případ nedobytnosti pokuty vyměří se náhradní trest na svobodě podle míry zavinění do 1 měsíce.

## § 9.

## Spolupůsobení veřejných úřadů.

Při provádění tohoto zákona jsou povinny spolupůsobiti soudy a veřejné úřady a orgány.

## § 10.

## Osvobození od poplatků a dávek.

Podání, vysvědčení a úřední úkony, jichž je třeba k řízení podle tohoto zákona, s výjimkou řízení soudního, jsou osvobozeny od poplatků a dávek za úřední úkony ve věcech správních.

## § 11.

## Účinnost zákona.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 1948; provede jej ministr sociální péče v dohodě s ministry financí, vnitra a spravedlnosti.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Erban v. r.

## 58.

## Vládní nařízení

ze dne 25. března 1948,

kterým se mění předpisy o úředním cejchování plynoměrů.

Vláda republiky Československé nařizuje podle zákona ze dne 23. července 1871, č. 16 ř. z. z roku 1872, jímž byl stanoven nový řád o mírách a vahách, a podle zák. čl. V/1907, o mírách, jejich používání a dohledu na ně:

## Čl. I.

Ustanovení § 14, odst. 4 věty druhé vládního nařízení ze dne 7. července 1933, č. 130 Sb., o úředním cejchování plynoměrů, se mění takto:

„V zemích České a Moravskoslezské musí býti plynoměry cejchované před 1. lednem 1934 přecejchovány nejpozději do konce roku 1953.“

## Čl. II.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede je ministr průmyslu.

## Gottwald v. r.

Laušman v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Clementis v. r.

arm. gen. Svoboda v. r.

Dr. Ševčík v. r.

Nosek v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Čepička v. r.

Kopecký v. r.

Fierlinger v. r.

Duriš v. r.

Krajčír v. r.

Petr v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Dr. Neuman v. r.

Erban v. r.

Plojhar v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Dr. Šrobár v. r.